

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نیاشد تن من مباد بدین بوم ویر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Historical

تاریخی

استاد علامه، روانشاد احمد علی کهزاد
فرستنده: "بنیاد فرهنگی کهزاد"

دوره های پادشاهی فتح جنگ شاه

شاه شجاع الملک صبح روز 23 صفر 1258 بدست شجاع الدوله پسر زمان خان بارکزائی در چمن زارهای بین بالاحصار و سیاه سنگ کشته شد و پسرش فتح جنگ در داخل قلعه بالاحصار خود را پادشاه خواند. کشته شدن شاه شجاع قضیه ای بود که روی آن عناصر مختلف بسهولت از هم تفکیک میشد ولی یک مسأله برعکس عوض تولید مزید اختلاف، همه را بهم متحد ساخت و آن موضوع دفاع خاک مملکت و عقب زدن قوای اجانب بود که هنوز در جلال آباد و قندهار متمرکز بودند و قوای تازه دم دیگر به سرکردگی جنرال پالک تازه از پشاور به جلال آباد واصل گشته بود.

مردم به فتح جنگ شاه محض به امید دوام محاربه علیه متجاوزین بیعت کردند و امین الله خان لوگری به همین امید با وی همکاری شد ولی چون شاه، خاندان قاتل پدر خود را میخواست فوری تبعید کند، زمان خان آهنگ مخالفت ساز کرد و جنگ هائی در کوچه و بازار کابل بمیان آمد و با اینکه امین الله خان لوگری با داشتن وجهه ملی با وی دمساز بود، غائله فرو ننشست. جنگ های کوچی به جنگ های میدان در تپه مرنجان دامنه پیدا کرد و وقتی به مسالمت انجامید که سردار محمد اکبر خان از تیزین به کابل رسیده و در میان دو گروه مخالف در آمد و در نتیجه وزیر شاه سدوزائی شد.

فتح جنگ قسمت اول بحران را گذرانیده و چنین تصور میرفت که با همکاری وزیر محمد اکبر خان پادشاهی وی دوامی پیدا کند، ولی این کار نه از لحاظ سیاست خارجی انگلیس ها و نه از لحاظ ایجابات داخلی امکان داشت زیرا امیر دوست محمد خان را انگلیس ها اجازه داده بودند که به کشور بر گردد و به تخت و تاج خود باز رسد. فتح جنگ شاه خودش هم این نقشه های درهم و پیچیده را احساس کرده و بنای مکاتبه را با جنرال پالک فرنگی در جلال آباد قایل کرد. یکی از این نامه ها بدست وزیرش، سردار محمد اکبر خان رسید و فاش شد که فتح جنگ در قصد همکاری با اجنبی از پدرش دست کم ندارد. روی این گناه ملی در محبس افتاد و در یکی از شب ها از تاریکی استفاده کرده، از راه بام و از دروازه خونی بالاحصار فرار کرده خود را به جلال آباد نزد جنرال پالک رسانید و وی احراز تخت کابل را مجدداً به او وعده داد.

پالک با وعده هائی که از امیر دوست محمد خان مبنی بر عدم مقاومت احرار ملی گرفته بود، با قوای خود بکابل رسید. انگلیسها در ذیل یک درام بسیار مضحک و خنده آور که یکطرف امیر دوست محمد خان را و عده مراجعت به کابل و احراز پادشاهی داده بودند، فتح جنگ را مانند پدرش شاه شجاع یکبار دیگر در بالاحصار کابل بر تخت نشانیدند و در سایه او به سوزانیدن چته و کشتن و بستن احرار مشغول شدند.

سلطنت فتح جنگ از روز قتل پدرش 23 صفر 1258 تا روزی که انگلیس ها بار دوم کابل را تخلیه کردند (اواخر شعبان 1258) قریب پنج ماه و یک هفته طول کشید. او در بین مدت در حقیقت دو دفعه پادشاه شد ولی هر دو دفعه نفوذ و اختیار او از حدود کنگره های بالاحصار به بیرون تجاوز نکرد. دوره اول پادشاهی او در حدود پنج ماه طول

کشید و مردم طوریکه گفتیم فقط به یک امید به او بیعت کردند که شیرازه مملکت دفعتاً از هم نپاشد و پیکار ملی علیه فرنگی ادامه یابد ولی درست در نقطه مقابل این آرزو، شاه با قوای فرنگی انباز و همکار شد.

مرحله دوم پادشاهی فتح جنگ به کمک قوای جنرال پالک شروع شد و در سایه پرچم انگلیس بار دوم در بالاحصار بر تخت نشست. این دوره که از 18 شعبان 1258 شروع شد تا آخر ماه مذکور از 12 روز بیش طول نکشید. وزیر او در این دوره کوتاه غلام احمد خان پسر شیر محمد خان بامیزائی بود.

انگلیس در همین چند روز مختصر به آتش سوزیها و خرابکاری هائی چه در کابل و چه در استالف به همدستی برادر شاه، شهزاده شاهپور اقداماتی کردند و چون در اثر تجارب تلخ چهار سال گذشته بالاخره به مراجعت امیر دوست محمد خان به کابل موافقت کرده بودند، مشغول ترتیب تخلیه کابل و مراجعت به هند شدند. معذالک در ظاهر امر اصرار زیاد ورزیدند که فتح جنگ به پادشاهی خود در کابل ادامه دهد ولی او که میدانست نفرت مردم تا بکدام اندازه است از ادامه پادشاهی استتکاف ورزید. فتح جنگ در پنج ماه دوره اول پادشاهی خود ملتفت شد که حتی با همکاری رجالی چون نایب امین الله خان لوگری و وزیر محمد اکبر خان غازی هم پادشاهی وی امکان پذیر نیست لذا قهراً آماده شد که با انگلیس ها یکجا از بالاحصار برآید و از خاک افغانستان خارج شود.

جنرال پالک برادرش شهزاده شاهپور را به پادشاهی دعوت کرد ولی او هم تا بودن قوای فرنگی مدت ده روزی در بالاحصار پادشاه بود و چون جنرال نات با قوای دیگر فرنگی از قندهار به کابل رسید، همه انگلیس ها با پسران شاه شجاع از کابل برآمدند و خاک وطن از لوٹ وجود بیگانگان و بیگانه پرستان پاک شد.

14/ دلو 1338/